

Niko Hallikainen

SUURI MÄRKÄ SALAISUUS

Helsingissä Kustannusosakeyhtiö Otava

I'm as sick as my secrets.
They're ice-blue.

– Tim Dlugos

What is it like to gamble, asks the ice cube.
Open the freezer door, says the ice cube tray.

– Mattilda Bernstein Sycamore: The Freezer Door

If you have never improvised an elevator ride,
don't go calling yourself in need of prayer.

– Tongo Eisen-Martin: Lower-Class Artist Imagines

Suuri Märkä Salaisuus on omistettu kaikille,
joilla oli todella huonoa onnea 1996–2005.

Niko Hallikainen kiittää perhettä, ystäviä, pelastusväkeä
sekä tämän romaanin kustannustoimittajaa Salla Pullia.
Teoksen kirjoittamista ovat tukeneet Koneen Säätiö sekä
Suomen Kulttuurirahaston Uudenmaan rahasto.

Kannen kuva: Michael Salerno – Untitled (2016)

Kannen art direction: Niko Hallikainen

Kannen graafinen suunnittelu: Johannes Ekholm

Sisuksen fontit: Kanjoni Regular & *Italic*, suunnitellut Niklas Ekholm 2020

© Niko Hallikainen ja Kustannusosakeyhtiö Otava 2023

ISBN 978-951-1-42115-3

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2023

1

TV

Televisio on yöllä kirkas kuin taivas päivisin ja ihan samanvärinen.

Kaikkia arvoituksia ei ole ratkaistu, koska aika jää koko ajan kesken.

Jumalat iskeytyvät jossain taivaankannen läpi etsimään tästä maailmasta hyvää.

Mä istun meidän olohuoneemme valtavalla vaalealla matolla, jonka päällä on kahvipöytä ja mä ilman housuja. Mun reiteni ja kulunut nukka niitä vasten tuntuvat yhtä pehmeiltä. Nurkassa television alla on musta pöytä, jonka alle mä myös mahdun.

Televisoruudut hohtavat kodeissa kuin varmoissa piiloissa.

Mun vasemmassa sieraimessani on vedellä kostutettu vanutuppo, jonka äiti pujotti sinne ennen kuin nukahti sohvalle. Jos televisio pystyisi katsomaan mua takaisin, se näkisi nyt äidin taustallani uneksimassa suu auki. Uni näyttää ansaitulta makeudelta. Hivutan television volyymiliukua niin pienelle, että näin läheltä vain mä voin kuulla vielä jotain.

Hengitän suun kautta ulos, ja kurkusta huokaa raudanmakuinen tuuli maailmaan. Kun pyöräytän vanutupon irti, sieraimesta tipahtaa varovainen veripisara ylähuulelle, sitten niitä lähtee tippumaan rohkeasti lisää matolle.

Mä saan nenäverenvuotoja koko ajan, ja pumpulitupot tyrehtytävät ne, kunnes ne taas alkavat ennakoimatta, ilman selvää syytä. Sattumiin voi tottua, muttei täysin varautua. Upotan vanutupon punaisen kärjen takaisin nenääni. Kun en saa tuppoa survottua enää syvemmälle, pyöritän sitä sieraimeni onkalossa, kunnes en kestä enempää kutitusta. Sormeni vapauttavat otteen vanutuposta, ja tunnen syvenevää kihelmöintiä kalloni takana asti, melkein yhtä kaukana kuin äiti on unissaan.

Istun television edessä katsomassa Cartoon Networkia. Meillä näkyy tämä yksi kaapelikanava, jota mä satun rakastamaan. Keskiyön jälkeen Cartoon Network katoaa, ja kanava näyttää joka yö oudon elokuvan. En uskalla puhua tästä kanavasta enkä kysyä, näkyyköhän se muillakin asukkailla tässä taloyhtiössä.

Mä pelkään, mitä on jäädä kiinni.

Televisoruudulla animaation noita ennustaa englanniksi. Mä en ymmärrä yhtäkään sanaa, mutta tajuan kaiken. Noita puhuu muinaisesta kirouksesta punaiseksi verhoillussa huoneessa tuikkivan lasipallonsa äärellä, samanlaista on mun sisällänikin. Kristallipallosta alkaa singota soivaa kimalletta, sen piirretty valo on uskottava kuin oikea temppeli pinkin hattaran seassa. Jos kestää katsoa oman säikähdyksensä läpi rauhassa näyn syvyyteen, voi nähdä tulevaisuuteen.

Television takaa lähtee johto, jota pitkin sähkö taikoo kuva-aaltoja eteeni.

Kävelen toiseen päähän kotiamme. Keittiön ikkunasta näkee nelikerroksiset talot autotien toisella puolella. Yhden kodin ikkunaan heijastuu varjo lautasantennista kuusikerroksisen talomme hui-

pulta, mä olen sen sisällä pohjimmaisessa kodissa. Musta antennin varjo näyttää kaupungin siluutilta. Aurinko laskee sisäpihamme perimmäisen viisikerroksisen asuinrakennuksen taa.

Kaadan kahdella kädellä lasiini 7UPia. Jääkaapin valo sammuu, kun suljen sen oven. Avaan sen uudestaan nähdäkseni automaattivalon vielä kerran. Jos hivutan oven auki tarpeeksi hitaasti, katseeni ehtii sinne ennen valoa.

Palaan olohuoneen matolle istumaan, äiti säpsähtää hereille. Hän maiskuttelee, kiertää sohvan taakse ja kyykistyy sängylleen jatkamaan uniaan. Juuri kun hän on nukahtamaisillaan, äiti virkoo äkkiseltään hetkeksi sanomaan mulle, *mee säkin nukkumaan*. Mä vastaan, *kohta*.

Laitan pienestä läpinäkyvästä pussista yhden salmiakkipääkallon kielelleni, sen maku pistelee ilkkurisesti muttei tarpeeksi, ja laitan toisen samanlaisen kielen alle. Televisio syöksee huoneen ainoaa valonlähdettä kuin tositarinaa. Se värjää kirkkaan limulasini siniseksi ja ihoni sinertävämmäksi. Television hehkuva, keksitty loiste läikkyy kaiken yli.

Kun säpsähdän siihen, että silmäluomeni painuvat kiinni, juon limulasini tyhjäksi, kävelen omaan huoneeseeni ja painan valokatkaisijasta kattolampun päälle ja heti pois. Silmiini jää välähdys huoneen seeprakuvioiduista verhoista, suklaamunaleluista lattialla ja pussilakanoiden aallokoista. Otan pari askelta pimeään halki ja nyt tunnen olevani sängyssä.

Nukahdan kuvitellen, miltä tuntuu herätä. Annan itseni hävitä uneen liikkumalla kohti käännteistä muistikuvaa siitä, millaista oli herätä edellisenä aamuna, se tulee tuntumaan jälleen todelta.

Mulla on kristallipallot silmien paikalla, niidenkin läpi tulee näkyjä maailmaan.

Yö huuhtoo kaikkia aivoja kaupungissa.

Syksyllä kävelen aamusta kotioveltamme rappuset alas pohjakerrokseen ja käytävän päästä ulos. Sisäpihan toisella puolen raotan kerhotilan ovea, sen vieressä on metallinen teline, jossa muut lapset usein roikkuvat kuin tampattavat matot. Äiti vilkuttaa mulle parvekkeeltamme, joka on kellarikerroksen verran maan yläpuolella. Haluaisin olla kotona nyt, äidin selän takana, mä kurkkisin sälekaihtimien välistä ja miettisin, kenelle äiti nyt oikein vilkuttaa.

Kerhotilassa istuu kaksi teini-ikäistä tyttöä, jotka ovat alkaneet vetää kirkon puolesta pyhäkoulua sunnuntaisin. Pyhäkoulussa käyminen on ilmaista. Mä oletan, että siitä seuraa jotain käänteentekevää, jos selviää paikan päälle joka viikko. Olen ainoa osallistuja tänään, vain muhun voi luottaa, tytöt tenttaavat mua ilmaiseksi. Nyt he pyytävät mua esittelemään itseni.

Mä olen seitsemän. Mun lempiväri on sininen. Mun lempijuomani on mikä vaan limu. Mä synnyin kuulemma aurinkoisena sunnuntaina, kaiken muun mä muistan. Mä aloitin koulun nyt syksyllä, olen ekaluokkalainen. Mä osaan kaiken. Teen läksyt jo tunneilla, niin en mieti koulun ulkopuolella koulua. Nytkin mä haluan vaan katsoa televisiota.

Teinitytöt pitävät mulle kristillisen tietovisan. Ensimmäisenä he kysyvät, missä voi rukoilla. Mä viittaan ja vastaan, *missä vaan*. Tyttö pudistaa päätään, *oikea vastaus on omassa sängyssä*. Toinen tyttö nyökkää, *niin ja kirkossa tietty*. Lasken käteni hitaasti toisen käden

päälle. Sylissäni puristan yhteen nämä väärin rukoilleet käteni. Varon, etten pyydä mielessänikään vahingossa mitään.

Kotona äiti kysyy, *mikä hätänä*. Mä olen kokenut pettymyksen uskontoon. Äiti raivostuu, että teinien väite rukoilusta ei todellakaan ole totta, ja hän aikoo valittaa virheestä kirkkoon heti huomenna. Aistin silti syitä huoleen. Yhtäkkiä äiti ja mä halaamme lohduttomasti epävarmuudessa, syleilemmekö me toisiamme enää maailmankaikkeudessa, jossa korkeampi tahto uskoisi vuorostaan meihin.

Jumala seuraa mua, toivottavasti. Mun ei tarvitse puhutella jumalaa varoen. Jumala kuulee mun jokaisen mielenliikkeen, joita täällä maailmassa ei hahmoteta. Jumala aistii mut kämmentensä sisässä. Kun mä nukunkin, jumala tuntee, kuinka isoksi mä tulen lopulta kasvamaan. Jumala ei keskeytä mua.

Kun äiti on öitä lastensairaalalla töissä, äidinäiti tulee vahtimaan mua. Äidinäiti saa mun kotini tuntumaan paikalta, joka ei kuulu meille kummallekaan, hän keittää siellä iltapäiväkahveja. Hänellä on huono eläke, vitivalkoinen tukka, liikaa elämäkokemuksia, irrotettavia sormuksia. Nyt mä jälleen muistan, että äidinäiti teki äidin, pitkiksi ajoiksi se unohtuu multa.

Äidinäiti pyytää mua avaamaan television nyt. Kun painan virtanapin pohjaan, ruutu valkenee harmaanvaaleana ja päästää sähköiskujen ääniä. Kun silitän lämpenevää ruutulasia, kipinät tuntuvat kämmeneni sisässä ja häviävät ruudulta kokonaan. Ilmestyvä ohjelma on typerän mustavalkoinen. Läpsäisen television reunaa, kuin poskelle, ja värit ilmestyvät kuvaan. En tiedä, mistä tiesin, että se tepsii.

Ruudussa nainen tukistaa toista naista loistavassa talossa. Heillä on näyttävät kampaukset ja kuulaat terävät kasvot, täydelliset hampaat paljastuvat raivosta. Äidinäiti sanoo, *toi on Stephanie*, ja osoittaa takaani toista naista, jonka päätä työnnetään uima-altaaseen. Kysyn, *tunnetsä sen*. Esitettyään hukkunutta uskottavan kauan Stephanie nostaakin päänsä altaasta ja heittää metallisen puutarhatuolin toista naista päin. Nainen väistää ja lähestyy Stephanieta kädet ojossa valmiina kuristamaan. Äidinäiti sanoo, *ja toi on Sheila*. Mä sanon, *mä haluan olla se*. Äidinäiti sanoo, *et sä voi olla*.

Sheilalla on sisällään suunnaton musta voima, hetken kaikki valta jonkun muun kartanossa. Sheila paiskoo Stephanieta päin peilejä, jotka särkyvät säpäleiksi. Kun he vahingoittavat toisiaan, he näyttävät kesyttämättömiltä pedoilta, joiden leikkiin kuuluu harjoitella tuhoamaan oikeasti. Sheila nappaa hiilihangon sammuneen takan vierestä ja alkaa kuristaa Stephanieta takaapäin sillä. He kompuroivat takaperin terassille, jossa Stephanie lyö Sheilaa päähän kukkaruukulla, jonka multaa on oikeasti kaikkialla, kun tekoaurinko on laskevinaan taustalla. Mä sanon, *noi tappaa kohta toisensa*. Äidinäiti sanoo, *joo, nää luntut aina vääntää, se on tän juoni*.

Kun kamppailu on ohi, haluaisin vaihtaa kanavaa kaikista nappuloista television laidassa. Katson äidinäidin ranteita, jotka tärisevät paljaina. Eläytyykö hän hahmojen pelkoon vai raivoon? Äidinäiti on niin epäselvä. Hän kertoo usein, kuinka leikki lapsena pelkillä kävyillä eikä häneen jouduttu tuhlaamaan niin paljon rahaa kuin muhun. Mä mietin, riittikö se hänelle ja riitelivätkö ne kävyt silti rahasta.

Yöllä äidinäidin nukahdettua hiivin huoneestani soittamaan äidille sairaalaan, osaan osaston numeron ulkoa. Kysyn, *missä sä oot*, koska

en keksi muuta puhuttavaa. Äiti sanoo, *sähän tiedät mun olevan töissä*, ja sanoo tulevansa kotiin aamulla. Se lupaus kuulostaa niin voimakkaalta kuin hän olisi jo matkalla. Sängyssäni mä vielä rukoilen, että maailmassa olisi aina yö ja kaikki paikat täynnä pehmusteita ja rahaa.

Unessa havahdun yöpuvussani kahdeksankulmaisessa huoneessa. Tila on kartellun näköinen, seinät kiveä ja katossa aukot, joiden yltä kuuluu mustaa huminaa. Keskellä huonetta seisoo avattu aarrearkku, tyhjillään, ontto pinkki satiinvuoraus. Vastapäisen seinämän ovi on auki, sen vieressä on ruukkupalmu, jonka juurella ravisteltuja lehtiä ja kouraisuittain kuivaa multaa. Oven lukosta sojottaa hopeinen avain, jolla on pusukalan muotoinen pää, jota kääntämällä ovi on jo auennut. Unessa ei ole mitään tehtävissä, pelkkää ylhäisen huminan kaikua, ja mä kävelen oviaukosta läpi.

Kun mä herään, äiti istuu sänkyäni laidalla ja kysyy, *näitkö unta musta*. Äidinäiti on tällä välin kadonnut, ihan kuin he olisivat taikaiskusta vaihtaneet paikkoja. Mä sanon, *joo*. Äiti kysyy, *näitkö unta tiikerikakusta*. Nyökkään, *joo*. Hän kysyy, *näitkö unta Kaunottaren ja Kulkurin Kaunottaresta*. Nyökkään, *joo*. Hän kysyy, *no entä näitkö unta*, ja viipyilee omassa mielessään.

Mä pidän ihmeenä, miten kukaan uskaltaa nukahtaa. Kaikki vaipuvat uniin, joissa voi käydä mitä vain. Kukaan ei näytä pelkäävän, että maailma katoaa millään välin. Kaikki luottavat painovoimaan, että maailma ei päästä otteestaan, ettei mikään petä. Kaikki luottavat taivaaseenkin, vaikka sen värit vaihtuvat koko ajan.

Mä keikun keittiöntuolilla seinää vasten. Siirrän painoni tuolin selkänöjan varaan ja ponnistan jalkapohjillani ruokapöydästä vauhtia niin, että tuoli keikahtaa seisomaan kahdella taaimmaisella jalal-

laan ja selkänöjan yläkaari painuu takanani seinää vasten, ja leijun puoli-ilmassa. Ainoa tapa päästä takaisin maan pinnalle on siirtää oma paino hitaasti lantioon ja alemmas, niin tuoli lankeaa. Jaloista on lähtenyt ilmassa tunto, kuin olisin lainannut omiani jollekin.

Pöydällä höyryää mikroaaltouunissa lämmennyt kaakao, johon tipahtaa veripisara mun suunnaltani. Kun toinenkin sieraimeni alkaa tiputtaa verta, äiti on jo pujottamassa kasteltuja vanutuppoja nenäni. Äiti sanoo, *munkin nenäontelo vuosi vuosi aina lapsena*. Me olemme yhtä veristä joukkuetta. Äiti sanoo, *tosin mun verisuonet poltettiin*. Kun mä hörppään kaakaota, mä en hengitä.

Äiti sanoo, *kun sä olit ihan pieni ja vielä rattaissa, metrossa yks mies kerran katteli sua ja sanoi, että noin suurilla silmillä tulee varmasti näkemään koko maailman*. Äiti kertoo sen kuin ennustuksen, kuin hänellä olisi yhteys johonkin tulevaisuuteen.

Mä mietin matkaa, josta äiti puhuu, näin me kuvittelemme samaa omillamme.

Näen mielessäni metrovaunun iskeytyvässä lujaa tunneliin, maamme alle.

Metro pujottautuu pokshtelevia kiskoja pitkin maanalaisessa verkostossa. Valot vaunun sisällä sammuvat. Matkustajat nytkähtelevät lihoissaan hiljaa tiedostamatta, miten pimeää on liikkua näin nopeasti. Tunnelin katkonaiset merkkivalot välkkyvät mun silmiäni takana, kuin muistottomat jäljet ajasta ennen mun elämäni. Mua pelottaa, mitä elämän jälkeen saattaa olla, jos mut viedään niin tyhjään kuin millaista mua ennen oli, enkä mä halua enää koskaan olla niin ulottumattomissa.

Havahdun ajatuksista. Näen, kuinka äiti on edelleen vajonnut omiinsa. Mä tökin äitiä sormella, sitten kysyn, *kuka mies se oli*. Äiti säpsähtää ja vastaa, *se oli joku juoppo vaan*.

Kun heitän vanutupot sieraimistani roskiin, ne ovat kostuneet molemmista päistä eri värisiksi, rusehtavaksi kaakaosta ja punertavaksi musta.

Tänään syön raakaa piparkakkutaikinaa iltapalaksi. Kun ovikello soi, menen olohuoneen pöydän alle piiloon. Äiti menee yllätettynä ovelle ja kyykistyy postiluukulle. Hän kuiskii sen läpi rappukäytävään niin vihaisena, että kuulen jokaisen kihisevän tavun, ne eivät muodostu selkeiksi sanoiksi ja lopulta antavat periksi.

Äiti laahautuu uuvutettuna olohuoneeseen etsimään mua, ja mä hivuttaudun pöydän alta esiin. Äiti sanoo, *sun isä on tuol rapussa ja sillä on sulle synttärilahja, kun et saanu siltä viime keväänä mitään*. Mä olen jo yöpuvussa. Äiti sanoo, *se ei voi tulla sisään, kun se on juonu, mut mä sanoin, et se voi antaa sen sun huoneen ikkunasta*.

Isä on tosi pitkä, mutta kotimme on sen verran katutasoa korkeammalla, että näen vain hänen päänsä, kun astelen pimeään huoneeni poikki kohti kellertävälle kadulle aukeavaa näkymää.

Olen ylempänä kuin isä, joka pilkistää ikkunan kapeudesta, talon edustalla kuolleiden pusikoiden seasta. Isän kädet kurottautuvat ojentamaan mulle paketin, jonka painoa ei ole kääritty lahjapaperiin, mutta yö hämärtää sen yllätykseksi. Isä sanoo, *anna mun kiltti tulla sisään*. Hän on niin lärvit, ettei hän tajua kysyä multa mitään. Mä sanon, *äiti ei halua sua tänne*. En kehtaa sanoa, ettei kukaan muukaan sisällä halua. Isä sanoo, *sano äidilles, et se on*, ja möllyttää

loppuun sanan, jota en toista, kun vetäydyn isän luota peremmälle huoneeseeni.

Mun sisälläni syttyy halu lyödä isää selkään järkälemäisellä veitsellä. Mielikuvitukseni luonnostelee äkkiä tikarin piirteet käteeni niin, että voin melkein tuntea sen taakan. Haluaisin puhkoa isän kuin uimapatjan hotellin ulkoaltaalla, upottaa isän päätä vetten alla ja hakata hänen tukehtuvia keuhkojaan, kunnes pahuus tyhjenee kummallisen auringon alle.

Äiti tulee kysymään, *mitä se sano sulle*. Jätän sen kertomatta kuin jonkin mitä meistä juoruillaan. Haluaisin isän katoavan lopullisesti, kun hän rämpiä lumisten oksien läpi asfaltille omia jalanjälkiään seuraten. Sanon, *olisin halunnu tappaa sen*. Äiti säikähtää, *sä et saa ajatella noin*.

Avaan Nintendon paketista ja tajuan, ettei isä tuonut yhtäkään peliä. Äiti osoittaa isän antamaa synttärkorttia lattialla ja sanoo, *seiska on mun onnenumeroni*. Käännän kortin, taakse ei ole kirjoitettu mitään.

Meillä ei ole kuvia isästä kirjahyllyssä, joka on täynnä valokuvia meistä. Me menemme nukkumaan ikkunat kiinni kuin olisimme timantteja, joita vartioidaan pimeässä suojelusenkeleiden kaltaisilla kameroilla, talon seinät kuin suojaa kaikelta.

Taivaalla tapahtuu tärinää, joka kaikuu öistä maata myöten, joskus kehooni asti, etenkin unissani.

Lentokone humisee yön yllä, monet lentokoneet, viikkojen ajan.

Telesioruudussa Poliisi-TV:n juontaja luettelee etsintäkuulutetun puukottajan tuntomerkkejä kotiimme, se voi olla ihan kuka vain. Seinänaapuristamme, viereisestä rapusta erottuu samaisella hetkellä outoja ääniä, kuin huutoa. Sohvalta äiti kysyy multa latialla, *kauan tota huutoo on oikeen jatkuu.*

Äiti vääntää äänet televisiosta pois ja läimäisee seinää kevyesti. Juontajan suu liikkuu päästämättä sanaakaan. Hän on tyylikäs leveäharteisessa bleiserissä, silmissä räikeät luomivärit kuin maalauksessa sulat. Äiti hakee keittiöstä kaulimen, jonka paikka on kolmanneksi ylimmässä vetolaatikossa. Sillä hän hakkaa olohuoneen seinää, kunnes outo huuto vielä oudommin lakkaa.

Äiti häkeltyy kuin häntä harmittaisi. Hän vääntää televisiosta äänet päälle. Nyt juontaja etsintäkuuluttaa murtovarkaita, kertoo näyttävänsä seuraavaksi kultakaupan valvontakameran tallentamaa aineistoa, joka saattaa järkyttää. Silloin sälekaihtimemme välistä seinille ja sohvan nahkaa vasten alkaa välkkyä sinisiä ja punaisia valoja. Äidin ilme on vähättelevä, heti perään utelias, hän nousee ylös ja menee parvekkeelle.

Seuraan valvontakameranauhaa itsekseni. Varas hajottaa sinertyvässä tilassa sorkkaraudalla lasivitriinin. Murrettu kupu ammottaa kuin särjetty leuka, kun hän alkaa kauhoa välkehtiviä koruja koulureppuun. Varas katsoo kommandopiponsa rei'istä ylös kameraan ja suoraan muhun. Ajattelen, että kuka vain näyttäisi yhtä tuhmalta noin yläviistosta katsottuna, mäkin, jos mua on valvomassa mikään.

Äiti palaa parvekkeelta sisälle itkien. Mä kysyn, *mikä sullon hätänä.* Äiti sanoo, *meijän naapuri on kuollu, se vietiin tuol just paareilla*

ruumissäkissä pois. Mä en keksi, mitä sanoa. Nyt on täysin hiljaista, talossa lakanneesta huudosta erottaa hädän, vähän liian myöhään.

Seinänaapurimme sielu kiittää ilmakehien välimailloja säkenöivällä nopeudella kohti kaukaista päämäärää, kunnes törmää galaksin nurkkaan.

Kaiken avaruudenkin keskellä sielu rimpuilee vapautteen sanoin-kuvaamattomasta mielialasta, johon ruumis jähmettyi.

Taivaalle kerääntyy kovenevia ääniä.

Uudenvuodenaaton iltana äiti ja mä seisomme 00940:n postinumeroalueella kotikatamme kulmassa. Äidin hengitys höyryää kylmään ilmaan, mä kokeilen ja omani toimii samalla tavalla. Kun me istuudumme taksin takapenkille, äiti sanoo, *sanotaan sit mum-milla, että me hypättiin väärään bussiin ja siks ollaan myöhässä.* Mulle käy kyllä valehtelu, olen sellaiseen valmis. Mua ollaan viemässä äidinäidille täksi yöksi hoitoon, kun äiti saa yövuorosta sairaalalla kaikki lailliset lisät.

Äidillä on hyväntekijän sydän, hymykuopat, valoisa kihara tukka, sinistä maskaraa, sairaanhoitajan paperit, voimaa, vankka usko johonkin. Hän auttaa ihmisiä, joiden kehot eivät enää pissaa eivätkä ulosta kunnolla, mutta jatkavat elämistä silti. Hän on maan paras siinä, mitä tekee maan alipalkatuimpana työnä. Äidillä on kiire, hajuvoimaa, paljon ajateltavaa, ongelmia ajankäytön kanssa.

Vauhti kiihtyy kehätiellä. Äiti kysyy, *sanotaanks sittenki, että meidän bussi jäi välistä.* Mä nyökytän, kunnes tunnemme olevamme samassa juonessa. Me menemme yhdessä myöhässä kaikkialle ja

keksimme tekosyyt matkalla. Äiti on hermostunut, silmäilee taksin mittaria vähän väliä, meillä ei olisi tähän varaa, mutta silti kaaramme todella yössä.

Yhtäkkiä äiti sanoo taksikuskille, *nyt sä ajat hei väärää reittiä, yritätsä huijata meitä*. Kuski hätääntyy ja vakuuttelee, että tämä reitti on yhtä lyhyt. Mä kysyn, *mitä väliä, mil reitillä me ajetaan*. Äiti korottaa ääntään kuskille, *tää on hei törkeetä, nyt kyl laitat mittarin pois päältä*. Mä rakastan tätä reittiä, jota ympäröivässä pimeydessä kerrostalojen kodeissa syttyy jatkuvasti valoja. Äiti kuiskaa mulle, *oo mun puolella*.

Äidinäiti asuu 00710:n mäen päällä talossa, jossa on seitsemän rappua. Mä ja äiti kipuamme laitimmaisessa ylimpään seitsemänten kerrokseen, äiti kävelee rappuset yksin alas maahan, me äidinäidin kanssa vilkutamme ikkunasta.

Äidinäidin kirjahyllyssä on lumisadepallo, jonka keskellä on hyp-pyyn pysähtynyt miekkavalas, jonka nokkaan kuuluu pujottaa eri-värisiä ravisteltavia renkaita. Se on tehtävä, jonka esine antaa. Pudotan sen ravistaessani lattialle. Kolahdus saa äidinäidin kiljaisemaan. Hän katsoo mua järkyttyneenä tavalla, joka järkyttää myös mua. Äidinäiti sanoo, *anna mun kaikki kestää*, kuin vaikeroisi jatko-kertomusta, jossa pieni salakavala voima pilaa häneltä kaiken.

Televisiosta tulee äidinäidin lempiohjelma. Kaikki riitelevät vieraalla kielellä. Mä kysyn, *missä Stephanie on*. Äidinäiti sanoo, *sillä on muistinmenetys, se virkos eilises jaksossa slummissa eikä tiedä enää muusta*. Mä kysyn, *kuin monta yötä yks jakso on tän sarjan ajassa*. Äidinäiti sanoo, *ei meille ikinä kerrota*.

Ruudussa Sheila ampuu rintaan toista naista, joka lentää hidastetussa kaaressa maahan. Äidinäiti toteaa, *toi on Sally*. Mussa on äkillinen tahtotila pelastaa Sally, vaikka rakastan vain Sheilaa. Haluaisin astua tuohon kartanoon ja ehdottaa Sheilalle, että menään me yhdessä säikäyttämään kuka tahansa muu. Mä kysyn, *kuoleeko Sally*. Äidinäiti vastaa, *se selviää huomenna*. Mä kysyn, *monelta*. Hän sanoo, *tähän samaan aikaan, mut sä et ole täällä enää silloin*.

Mä toivon, että kaikki lempiohjelmat näkyvät taivaaseenkin kaille, joiden elämä jää kesken, ettei kukaan joutuisi kuoltuaan jonnekin, missä ei jatku mikään, ei näkisi tekstityksiäkään.

Kysyn äidinäidiltä, *miksei mun isä ole ikinä vahtimassa mua*. Pelkään äidinäidin hoksaavan, ettei hänen seuransa kelpaa. Hän vastaa, *koska sun isäs ei osaa olla juomatta*. Äidinäiti syöttää mulle jääkaapista tonnikalapiirakkaa, jonka äiti leipoi ja pakkasi mukaani sinikantiseen muovastiaan, ja kun mä olen täynnä, ulkona räjähtää värejä.

Ilotulitusraketit riehuvat räikeinä ja lyhytikäisinä taivaalla kuin hädässä tehdyt lupaukset. Menemme äidinäidin parvekkeelle, hän ihailee kotinsa näköalaa. Äidinäiti toteaa, *joskus mummin pitää muuttaa täältä hissitaloon, kun mummi ei enää jaksa kävellä näin ylös*. Hän puhuu tulevaisuuden itsestään kuin henkilöstä, joka ei tiedosta, että me tiedämme tämän rapistuvan.

Uusi raketti sylkee erivärisiä ääriviivoja mustaan ilmakehään, kuin nopea luonnos maailman mahtavimmasta tikkarista tai väriaineita impanneen taivaan aivastus. Ilotulitteet yrittävät tehdä maailmaan vaikutusta, päästä televisioon. Taivas rauhoittuu niiden väleissä pimeäksi. Maa taipuu horisontista alamäkeen, pois näkyvistämme,

kuin nöyryn kumarrus. Musta yötaivas antaa viimeisen raketinlaukauksen tulla jonkin väriseksi, sen lähemmäs sateenkaarta ei tänä yönä pääse.

Tv-torni vilkkuu horisontissa kuin väsymätön silmänisku.

Kun räjähdykset tyrehtyvät taivaalla, äidinäiti käy muhkeaan nojatuoliinsa ja avaa television, jossa vuosi vaihtuu ympäri maailmaa. Hän osoittaa ruutua ja sanoo, *mummi on ollu lomalla tuolla*. Hän pujottaa tähtisädetikun sormieni väliin, tikut ovat pidempiä kuin kämmeneni. Hän sytyttää ensin itselleen yhden ja hivuttaa tulitikun liekkiä lähemmäs omaani, suusta tunkeutuvat sanat, *nyt toivo*. Tähtisade räiskyy kädessäni, ja toivon meidän molempien katoavan, mutta keskeytän toivomisen, koska en keksi minne.

Sormeni haisevat poltetulle kolikolle. Katson olohuoneen kattoon, jossa lampun tilalle on ripustettu olkihimmeli. Kuvittelen sen räti-sevän samalla tavalla, jos sytytämme sen nyt. Se sylkisi sakaroita niin moneen suuntaan, että me makaisimme ihmetystä täynnä niiden alla, suut auki pyydystämässä kipeitä kipinöitä kuin lumihiuhteita, jotka sulattaisivat meidät. Mä kysyn, *voidaanko polttaa toi kans*.

Yössä äidinäiti nukahtaa sänkyynsä, mä valvon hänen vierellään vapaana. Mietin omia asioitani, vain suuni on vallannut hänen outo hammastahnansa maku, jota äidinäiti nimitti eukalyptukseksi. Makuuhuoneen ikkunan takana näkyy vielä muutama ilotulite. Taivas ei vain lopeta. Tajuan olleeni tuntia aiemmin toisessa vuodessa.

Äidinäidin yöpöydällä tiikeribalsamipurkin vieressä on lukulamppu, jossa on vesiputouksilla kirjailtu lampunvarjostin. Vedet

todella näyttävät valuvan valon voimasta. Kuva pauhaa kuin oikea putous. Tuijotan sitä kuin iltasatua, jonka juoni on päättynyt ja maailma käy tyhjänä.

Kotonamme ei tunnu erilaiselta vuoden vaihtumisen jälkeen.

Tajuan, että mun olisi pitänyt olla paikalla, jotta olisin todistanut jonkin muutoksen.

Äiti kysyy, *näitkö sä mummilla unta kreikkalaisesta saaresta*. Hän silmäilee ilmeideni värähtelyä. Äiti kysyy, *näitkö sä unta peilitalosta*. Jokainen nyökkäykseni leventää hänen hymyään, kun hän yrittää arvailla, mitä mun sisälläni liikkuu. Vahvistan kaiken, mitä äiti kai-vaa omasta mielestään. Saan hänet keksimään asioita, joista en koskaan uneksi. Vastaan nähneeni pehmistötterön, tähdenlennon, palavan tunnelin, limusiinin, kaikenlaista.

Yhtenä iltana kuulen, kuinka äiti sanoo kotiovella, *tää ei voi olla todellista*. Kuvittelen kuolleen naapurin palanneen takaisin selittämään, miten hän vielä elää. Raotan huoneeni ovea, ja eteiskäytävän toisessa päässä isä puhuu äidille rappukäytävästä, sitten molemmat kääntyvät tuijottamaan mua. Isällä on Nintendo sylissään. Hetken luulen saavani toisen, kunnes tajuan sen olevan juuri mun omani, nyt se leijuu kotimme oviaukolla isän kämmenissä.

Kysyn isältä, *kelle sä viet ton*. Äiti hymyilee, *niin, selitäpä nyt, mihin oot viemässä sen*. Isä sanoo, *mulla on rahat loppu, ja mun on pakko antaa tää panttilainaamoon, niin mä saan tästä rahaa, mut mä ostan sulle vielä uuden*. Äiti huokaa. Isä kysyy äidiltä, *oliks tähän mitään pelejä*. Mä sanon, *ei, sä et tuonu yhtään*.

Jumala ei voi olla miettimättä mua, kuukausien ajan. Jumalalla on ikävä mua, kun mä nukun. Tässä maailmassa on öisin melkein liian pimeää, kuin se olisi jumalan kokeman pettymyksen seuraus. Jumala tuo kaiken valon mukanaan. Kunpa joka kerta taivaalle huutaessani jumala pilkistäisi pilvien seasta kuin parvekkeelta, valuttaisi voimaansa meille tai vain mulle. Mä haluan olla ikuis-tamisen arvoinen jumalalle. Mä haluaisin ostaa kaiken, mikä vain tekee jumalaan vaikutuksen.

Syön huoneeni lattialla suklaamunaa, jollaisten sisällä on yllätys oranssissa muovimunassa. Tällä kertaa sisältä tulee kummitusrouva, jonka kaavun helma on juuttunut pesukoneeseen, jonka päällä kummitus istuu silmät kierossa kuin se olisi jostain sekaisin. Kummitusrouva on samaa sarjaa kuin mun jo aiemmin saamani kellokaappi, jonka läpinäkyvän oven takana on kummituspoika, joka odottaa tilaisuutta säikäyttää. Yllätys on aina lelu.

Asetan aaveet kirjoituspöydälleni vierekkäin ja sammutan huoneistani valot, ne hohtavat yhdessä pimeässä nyt, ovat äiti ja poika.

Kun kummitusten loisto alkaa himmetä, niitä pitää kylvettää hehku-lamppua vasten, niin niiden leluho imee itseensä kyvyn hohtaa taas.

Mun sieluni kummittelee tässä vuotavassa kehossa, tai toisinpäin, mun kehoni on ratkeava lasten lakana köytettynä sielun ympärille.

Kun ulkona alkaa olla iltaisinkin jo tosi valoisaa, äiti seisoo tuolilla huoneessani irrottamassa jouluvaloja ikkunalasista. Äiti raaputtaa kynsillään läpinäkyviä teipinpaloja, jotka katkoi rullasta hampailaan ennen joulua. Mä anon, *laitetaan ne päälle viel kerran.*

Äiti sammuttaa kattovalon. Sitten mä työnnän töpselin pistorasiaan, joka pamauttaa koko huoneen värikkääseen hehkuun, ja me huokaamme. Pikkuruiset eriväriset lamput on päällystetty piikkikäillä muovikruunuilla, jotka taittavat valon säihkyksi, niitä yhdistävä musta sähköjohto kihartuu sotkuun.

Ennen nukkumaanmenoa pyydän äitiä piirtämään selkääni sormella, *ihan mitä vaan*. Mun tehtäväni on arvata, mitä hän miettii. Äiti hivuttaa hihaansa ylös kuin ei haluaisi sen sotkeentuvan piirustuksesta. Mä alan veikkailla, *haisunäätä, hyökyaalto, kermakakku, hajonnut kello*.

Tunnen sormenpään linjaavan muhun jotain. Se hivuttaa viivaa pinnallani, epäselviksi jäävät hahmotelmat ääriivoittavat mua. Esitän ääneen arvauksia siitä, mitä äiti kuvittelee saavansa aikaan. Mä sanon, *suihkulähde, tuhotulva, kanuuna, verenkierto, kynä*. Äiti sanoo, *ei, mä en enää jaksa piirtää*. Hän kääntyy kädet puuskassa kohti televisiota. Sanon, *joissain kohissa mä unohin, missä mä oon*.

Tässä talossa vuotaa öisin.

Kun joku vetää vessan ylemmissä kerroksissa, näin alhaalla kuulee, kuinka vesi syöksyy putkissa ohitsemme.

Nukahtelen kasvot kiinni seinässä, jonka takana jotain valuu aina vain alaspäin.

Kun äiti lähtee työvuoroon, äidinäiti tulee meille. Hän annostelee Daim-rakeita auki repäistystä pussista suuhuni, jonne pallurat liukenevat. Äidinäidin paljaat kämmenet ovat täynnä purkautuneita mustelmia. Mä osoitan niitä ja kysyn suu tahmeana, *mistä noi tulee*.

Äidinäiti vain kohauttaa olkapäitään, joiden ihoa mä en näe, tiellä on punainen pusero, johon on ommeltu järkyttävän koukeroisia kuvioita. Osa noista langoista säkenöi.

Istun äidinäidin sylissä ja kuvittelen, että jos häntä ei olisi olemassa, istuisin vasten sohvaa hänen allaan.

Televisiossa Scooby-Doo ja jengi ovat lukittuina atsteekkien aarre-kammioon, jonka seinään on kaiverrettu merkeistä koostuva arvoitus. Kun he kääntelevät heijastavat messinkilautaset juuri oikeisiin asentoihin, kattoikkunasta loistava kuunvalo osuu niiden kautta lopuksi kuumerkkiin seinällä, mikä avaa salaoven.

Scooby-Doo on mun lempiohjelmani, jossa yliluonnolliset olennot salailevat varkauksia ja talousrikouksia, piilottelevat aarteita, timantteja, öljyä. Kummitukset pilaavat toisten bisneksiä kostoksi tai pelottelemalla estävät ketään löytämästä jälkiä lavastetuista konkurseista. Jokaisen jakson lopussa Scooby-Doo ja jengi riisuvat hirviöltä naamion, sen alla on aina oikea ihminen.

Ovikellomme soi ja äidinäiti sanoo, *kukakohan siellä on, ei kai se sun äitis oo jo täällä*. Mä ryömin olohuoneen pöydän alle piiloon. Äidinäiti kysyy hämmentyneenä, *mitä nyt tapahtuu*. Pelkään, että ovella on isäni, ja olen pelottavan oikeassa. Äidinäiti jututtaa häntä raolleen avaamallaan ovellamme. Isä väittää, että hänellä on lupa tulla peremmälle, se on huijausta, johon äidinäiti ei lankea. Äidinäiti tulee huikkaamaan olohuoneeseen, *isäs halua kovasti nähä sut*. Jonkun on vahdittava ovea, ja mä ryömin eteiseen.

Hivutan väliovea auki, näkyä esiin. Rappukäytävässä odottaa isän horjuva tuijotus. Hän näyttää haluavan seuraa. Sanon, *sä et saa tulla*

ränne. Isä näyttää pieneltä pettymyksensä vallassa. Hän anelee saada viettää aikaa mun kanssani. Sanon, *sua ei haluta.* Isän leuka painuu kohti rintakehää. Äidinäiti sanoo takaani, *niin siinä kuult.* Isä antaa hänen sulkea oven, muttei ymmärrä lähteä pois.

Isä alkaa vaikeroida käytävässä matalalta. Äidinäiti kysyy, *mitä me nyt tehään.* Me emme päästä häntä sisään. Näppäilen äidin osaston numeron ja ojennan luurin äidinäidille. Kuulen kauempaakin luurista äidin mikroskooppisen äänen olevan tyyni, johdonmukainen, ratkaiseva. Äidinäiti tuijottaa tyhjään.

Rappukäytävän valot kajastavat ovisilmästä yhtenä pisteenä.

Mä sanon äidinäidille, *kato ovisilmästä, mitä siel tapahtuu.* Äidinäiti alkaa lähes täristä, *en pysty kattomaan.* Mä sanon, *kyl sä pystyt, kun mä en yllä näkee.* Mä tartun häntä kädestä, *kato mun mieliks.* Äidinäiti katsoo mua häkeltyneenä, hän saa musta jotain voimaa, hän ryhdistäytyy. Hän painaa silmänsä vasten ovisilmää ja kertoo näkevänsä, *isäs nukkuu lytyssä tos lattialla.* Mä tiesin. Isä on käpertynyt uneensa kuin painuakseen mahdollisuuteen päästä vielä sisään. Mä kysyn, *milt se näyttää.* Äidinäiti sanoo, *säälittävältä.*

Äidinäiti kuvailee mulle, kuinka lopulta näkee äidin sairaalalta soittamat poliisit rappukäytävässä herättelemässä isää ja saattamassa tämän kainalossaan ulos jonnekin, mistä mä en ikinä puhu isän kanssa. Tiedän, ettei äidinäiti keksi näkyä päästään, tuskin ikinä osaisi.

Kun rappukäytävän valo sammuu, äidinäiti sanoo mulle, *älä koskaan ala juomaan niin ku isäs.* Hän katselee hermostuneena kelloa ja sanoo, *alkaa tulla pimeä niin nopsaa ja mun pitäis vielä kävellä omaan*

kotiin. Hän ravaa edestakaisin huoneissa, kunnes mä sanon, mee vaan. Omaksi yllätyksekseni se tulee suustani ulos niin vakuuttavasti kuin se olisi täysin ok.

Äidinäiti soittaa uudelleen sairaalalle, josta sanotaan äidin lähteneen kotiin jo hetki sitten. Äidinäiti järkeilee äidin olevan pian täällä. Hän itse mielellään oikaisee 00700:n hautausmaan läpi kotiin ennen kuin tulee liian pimeää.

Äidinäiti taittelee peilimme edessä merimiessolmuilla kuvioitua läpikuultavaa sifonkihuvia. Kun olen silitellyt sitä salaa, kynteni ovat tarrautuneet siihen kiinni ja otteen irrottaminen on sattunut. Äidinäiti sanoo peilikuvallleen, *toivotaan, ettei mummia raiskata matkalla.*

Toivon, että äidinäiti selviää viilenevässä ilmassa, koko matkan voimistuvassa jännityksessään, turvassa etuovelleen, jonka ikkunalasien hänen uloshengityksensä viimein höyrystää.

Kun äidinäiti on lähtenyt täältä, tunnelma kotona on vaimennettu ja sälekaihtimien takana laskeva aurinko taikoo kaiken tavattomaan valoon. Taivaan halki on lähtenyt vyörymään ennenaikainen yöpilvi, jonka purppurat sävyt enteilevät rajua määrää väritöntä vettä.

Kun kävelen tyhjiin olohuoneeseen, mut seisauttaa ajatus, mikä tämä kehoni oikeastaan edes on näine nykivine jalkoineen ja mikä saa maailmankin olemaan olemassa, vaikkei mikään näkyvästi ohjaile kumpaakaan. Joudun ahtaammalle sisääni, horjahtelevaan kohtaan, jossa en löydä vastauksia mihinkään. Eteisen peilissä ei näy varmuutta, miten selviän tästä tilanteesta. Mun kasvojani kirkastavat kuunpuoleiset ikkunat. Kun tunto eksyy jaloista, mä läpsin niitä.